

RETSENSIOON

6. klassi inglise keele õppekomplektile *I Love English 4*

Õppekomplekt *I Love English 4* (autoriteks Ülle Kurm ja Ene Soolepp; väljaandja Kirjastus Studium) on mõeldud inglise keele A-võõrkeelena õpetamiseks 6. klassis ning on loogiliseks järjeks õppekomplektile *I Love English 1* (2011), *I Love English 2* (2012) ja *I Love English 3* (2014). Kõigi nende õppematerjalide komplektide puhul on tegemist varemilmunud samanimeliste õppematerjalide oluliselt uuendatud ja täiendatud versioonidega, mis nii õppesisu kui ka meetodiliste võtete poolest vastavad 2010. aastal jõustunud Põhikooli riiklikule õppekavale. Õppekomplekti *I Love English 4* (2015) kuuluvad lisaks õpikule ka töövihik, CD-d kuulamisülesannetega, kontrolltööde lehed ja õpetajaraamat.

Õpik koosneb 20 õppeühikust, millest iga viies sisaldab lisaks ka varemõpitu kordamiseks ja kinnistamiseks mõeldud ülesandeid. Õpiku alguses on tabeli vormis toodud õppekomplekti ülevaade, kust lisaks õppeühiku numbrile ja pealkirjale leiab käsitletavaid teemasid/ sõnavara, suhtlusväljendeid, keelestruktuure ja pikemate kirjutamisülesannete teemasid. Järgmisel leheküljel on toodud peamiste õpikus kasutatavate tööjuhiste tähestikuline nimekiri koos nende eestikeelsete vastetega. Kiiduväärt on ka autorite otsus lisada samale lehele näidislause, mille abil tutvustatakse kõiki neid sõnaliike, mille ingliskeelseid nimetusi peaks 6. klassi õpilane tundma. Põhiliste grammatika terminite tundmine on keeleõppijale suureks abiks ning on vajalikuks komponendiks iseseisva keeleõppija kujunemisel. Õppeühikutele järgnevad lisamaterjalid: kokkuvõtte peamistest grammatilistest aegadest, ebareeglipäraste tegusõnade nimekiri koos põhivormidega ning õppetükkide sõnavara koos transkriptsioonide ja tõlgetega. Grammatiliste aegade tutvustus on kergesti mõistetav ning õppijasõbralik nii visuaalselt kui ka sisuliselt. Ebareeglipärased tegusõnad on rühmitatud nii, et keeleõppija paneks tähele nende ühiseid jooni ja põhivormide meeldejätmise oleks lihtsam. Ülesehituse ja vormistuse poolest sarnaneb õpik varemilmunud õpikutele *I Love English 1*, *I Love English 2* ja *I Love English 3*, mis teeb selle kasutamise nii õpilase kui ka õpetaja jaoks lihtsaks ja mugavaks.

Töövihik, mis samuti koosneb 20 õppeühikust, on suurepäraseks täienduseks õpikule, andes õpilastele võimaluse õpitud harjutada ja kinnistada. Töövihikus keskendutakse peamiselt sõnavara- ja keelestruktuuride harjutustele ning kirjutamisülesannetele, luues

soodsaid tingimusi õpitu rakendamiseks ning mõtestatud kirjutamiseks. Igas viiendas õppeühikus võetakse põhjalikult kokku need keelestruktuuridega seotud teemad, millega õpilased on tutvunud neljas eelnevas õppeühikus. Arvestades seda, et üldiselt toimub grammatika õpetamine osaoskustega integreeritult, nagu Põhikooli riiklik õppekava ka ette näeb, on taoline teadmiste süstematiseerimine tabelite ja skeemide abil ning õpilastel laiema pildi loomine igati teretulnud. Samas muudavad mitmekesised pildid, nuputamisülesanded ja ristsõnad õppimise mänguliseks ja kaasahaaravaks tegevuseks, mis kahtlemata tõstab õpilaste õpimotivatsiooni. Kuna õpik ja töövihik on tihedalt omavahel seotud ning täiendavad teineteist, on soovitatav, et õppetöös kasutatakse mõlemat materjali koos ega piirduta üksnes õpikuga.

Õpetajaraamat ja kontrolltööde komplekt hõlbustavad õpetaja igapäevast tööd, säästes tema väärtuslikku aega. Käepärasesse õpetajaraamatusse on koondatud helikirjad, õpiku ja töövihiku harjutuste ja kontrolltööde lahendused.

Õppekomplekt tervikuna aitab kujundada Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud üldpädevusi ja valdkondlikke pädevusi. Õpikus arendatakse üldpädevusi järgnevalt: väärtuspädevust toetatakse inglise keelt kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu ning õppides mõistma ja aktsepteerima kultuurilisest eripärast tingitud väärtussüsteeme. Sotsiaalset pädevust arendatakse õppematerjali abil läbivalt, kuna lisaks inglise keelt kõnelevate maade kultuuritausta, käitumisreeglite ja -normidega tutvumisele ning sobivate keelendite õppimisele eeldab sotsiaalne pädevus ka vastavate õpitöö vormide kasutamist, nagu näiteks paaris- ja rühmatöö (mida õpikus pakutakse palju). Enesemääratluspädevust ja õpipädevust kujundatakse samuti pidevalt, kuna õpikus pakutavad arutelude, rollimängude ja muude õpitegevuste teemad aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni ning enda tugevate ja nõrkade külgede hindamiseni, lisaks viimasele aitab ka erinevate õpistrateegiate kasutamine õpipädevuse kujunemisele kaasa. Võõrkeeelõppe keskse pädevuse – suhtluspädevuse kujundamisega tegeldakse samuti läbivalt, kuna hea eneseväljendusoskus, teksti mõistmise ja teksti loome oskus on pidevalt antud õppematerjali fookuses – õpik on koostatud lähtudes kommunikatiivse keeleõppe alustest. Jätakuvalt pööratakse õpikus tähelepanu ka matemaatika- ning ettevõtlikkuspädevuse kujunemisele, seostades keeleõpet igapäevaelu toimingutega ning valmistades õpilasi ette koostööks teiste inimestega.

Kuna riiklik õppekava rõhutab ka lõimingu vajadust teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega, täiendavad ja kinnistavad *I Love English 4* õppekomplekti materjalid neid teadmisi, mida õpilane omandab teistes ainetes. Inglise keele tunnis õpitavat seostatakse

selliste ainetega nagu kirjandus (nt Unit 1 ja 9), ajalugu ja ühiskonnaõpetus (Unit 4, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17-19), keskkonna- ja loodusõpetus (Unit 16 ja 20), geograafia (Unit 7 ja 10), kunst, kodundus ja tööõpetus (Unit 3, 17 ja 18), matemaatika (Unit 15 ja 17), inimeseõpetus (Unit 12 ja 13) ja kehaline kasvatus (Unit 13, 18 ja 19).

Lisaks üldpädevuste arendamisele ja lõimimisele teiste õppeainetega pööratakse õppekomplektis tähelepanu ka kõigile läbivatele teemadele: elukestev õpe ja karjääri planeerimine (läbivalt), keskkond ja jätkusuutlik areng (Unit 16), kodanikualgatus ja ettevõtlikkus (Unit 12, 14 ja 15), kultuuriline identiteet (Unit 4, 5, 8 ja 9), teabekeskond (Unit 19), tehnoloogia ja innovatsioon (Unit 18), tervis ja ohutus (Unit 13, 14) ning väärtused ja kõlblus (Unit 2, 6, 11, 12, 15 ja 20).

Õppesisu lähemalt uurides on näha, et õppekomplekt *I Love English 4* käsitleb kõiki teemavaldkondi, mida riiklik õppekava sätestab II kooliastmele: mina ja teised (enesetunne ja tervis, suhted sõpradega ja lähikondsetega, ühised tegevused, viisakas käitumine); kodu ja lähiümbrus (kodu ja koduümbrus, sugulased; pereliikmete ametid; igapäevased kodused tööd ja tegemised), kodukoht Eesti (Eesti asukoht, sümboolika ja tähtpäevad; linn ja maa, Eesti loodus, käitumine looduses – kuna neid teemasid on palju käsitletud õppekomplektides *I Love English 1-3*, keskendub antud õppekomplekt teiste kultuuride tutvustamisele ning õpilased seostavad neid Eesti kontekstiga), riigid ja nende kultuur (õpitavat keelt kõnelevate riikide sümboolika, tähtpäevad ja kombed, mõned tuntumad sündmused, saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast, eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad), igapäevaelu, õppimine ja töö (kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; turvaline liiklemine; poes käik, arsti juures käimine; kool ja klass, koolipäev, õppeained; ametid) ning vaba aeg (huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid). Oluline on ka asjaolu, et tänu õppematerjalile omandab õpilane selliseid oskusi, mis on olulised autentses ingliskeelses keskkonnas edukaks iseseisvaks toimimiseks: numbrite, aastaarvude ja kellaaja ütlemine, sõna/nime tähthaaval ütlemine, tee küsimine ja juhatamine ning ostude sooritamine. Teemade ja tekstide valikul ning koostamisel on jätkuvalt üritatud lähtuda nii poiste kui ka tüdrukute huvidest, õpilaste vanusest ja teadmiste tasemest. Teemakäsitus on üldjuhul kaasaegne ja värske ning tutvustatakse ka aktuaalseid teemasid ja sõnavara, mis on suhteliselt hiljuti meie elus tähtsale kohale kerkinud (nt Teeme ära! kampaania, kõikvõimalikud kaasaegsed kodumasinad ja nutiseadmed ning nendega seonduvad toimingud).

Nüüdisaegne keeleõpe on eelkõige suunatud rahuldama inimeste kommunikatiivseid vajadusi, lähtudes nende suhtluseesmärkidest. Põhikooli riiklik õppekava näeb ette, et „suhtluspädevust kujundatakse keele nelja osaoskuse arendamise kaudu: kuulamine,

lugemine, rääkimine ja kirjutamine, mistõttu ka õpitulemused on esitatud osaoskuste kaupa. Neid osaoskusi õpetatakse integreeritult.” (lisa 2, 1.3) Allpool on vaadeldud, kuidas õppekomplektis *I Love English 4* käsitletakse erinevaid osaoskusi, lisaks analüüsin ka sõnavara ja grammatika esitust õpikus. Vastavalt Põhikooli riiklikule õppekavale peaks õpilane II kooliastme ehk 6. klassi lõpuks jõudma iga osaoskuse puhul A 2.2 keeleoskustasemele.

Kõnelemisoskuse arendamine

Suhtluspädevuse kujundamisele orienteeritud keeleõppes on ühel tähtsaimal kohal suuline suhtlemisoskus. Põhikooli riiklik õppekava näeb ette, et II kooliastme lõpuks oskab õpilane rääkida oma huvidest ja tegevustest, tuleb toime olmesfääris suhtlemisega, oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi ning suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuigi võib selle juures abi vajada. Eeldatakse, et kõnelemisel kasutab keeleõppija õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti, kuigi spontaanses kõnes on vigu; kõne on üldiselt arusaadav, kuigi esineb hääldusvigu ja sõnade otsimist.

Kommunikatiivse keeleõppe printsiipidest lähtuvalt koostatud õpikus *I Love English 4* pööratakse väga palju tähelepanu suulise suhtlemisoskuse arendamisele. Käesolev õppekomplekt sisaldab rohkelt individuaal-, paaris- ja rühmatöö ülesandeid, kus õpilased saavad kõnelemisoskust arendada ja sihtkeeles suhelda. Palju tähelepanu pööratakse dialoogide koostamisele ning eakohastele rollimängudele (mängitakse läbi just sellised situatsioonid, mida võib keeleõppijate elus realselt ette tulla), järjepidevalt harjutatakse ümberjutustamist ja kokkuvõtete tegemist; abiks on pilkukõitvad illustratsioonid, huvitavad tekstid ja selgelt sõnastatud suunised. Metoodiliselt on ülesanded koostatud ja järjestatud väga hästi; jälgitakse, et õpilane alustaks lihtsamatest ülesannetest (nt teksti põhjal küsimustele vastamine) ning alles siis asuks täitma keerulisemaid, rohkem iseseisvat tööd ja loomingulisust nõudvaid ülesandeid, nagu seda on ümberjutustamine, teksti põhjal kokkuvõtte tegemine või teema enda kogemustega seostamine. Oluline on ka see, et arvestatakse ka nende õpilastega, kes rohkem tuge ja ideid vajavad: nende ülesannete juures, kus palutakse teksti ümber jutustada või kokku võtta, pakutakse ka võtmesõnu, kasulikke väljendeid ja keelendeid, mis aitavad õpilasel kõiki põhipunkte ära mainida. Ka loovülesannete puhul tuuakse õpikus näiteid ja pakutakse ideid, et õpilane ülesande täitmisel hätta ei jääks.

Õpikus tutvustatakse keeleõppijatele mitmeid kasulikke suhtlemisfraase ja viisakusväljendeid, mida just tänapäeva inglise keeles kasutatakse. Õpilasi julgustatakse neid kohe kasutama hakata, pakkudes ideid dialoogideks ja rollimängudeks. Positiivne on just see, et uusi keelendeid kasutatakse kontekstis, tähendusliku suhtluse käigus. Osasid fraase harjutatakse ja jäetakse meelde ka vahvate muusikaliste rütmisalmide abil. Väga sümpaatse mulje jätab asjaolu, et kõnelemis- ja suhtlusharjutusi üritatakse õpilaste jaoks võimalikult huvitavateks teha, pakkudes mitmeid mängu ning andes lastele palju võimalusi loovaks lähenemiseks. Õpikus pakutavad mängulised ja loomingulised harjutused on 6. klassi õpilastele jõukohased, pakuvad õpilastele huvi ning mõjuvad positiivselt nende õpimotivatsioonile, kuid samas annavad hea võimaluse keelendite ja suhtlusmallide harjutamiseks.

Kuna õppekomplekti kuuluvad kõnelemisoskust arendavad ülesanded järgivad riiklikus õppekavas püstitatud eesmärke, ei ole kahtlust, et *I Love English 4* aitab kaasa A 2.2 keeletasemele jõudmisele.

Kuulamisoskuse arendamine

Riiklik õppekava näeb ette, et II kooliastme lõpuks peab õpilane suutma jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Lisaks peab ta aru saama olmesfääris kuulnud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis), vajades siiski sageli kuuldu täpsustamist.

Kuulamisülesandeid on käesolevas õpikus piisavalt palju ning enamasti on need seotud funktsionaalse kuulamisega üksikute sõnade/fraaside, dialoogide ja lugemistekstide tasandil. Silma jäävad ka rohked kuulamis-häälduharjutused, mis on A2 keeletaseme puhul kindlasti vajalikud, kuna häälikute, häälikupikkuste ja sõnade äratundmine ning enda häälduse lihvimine on selle keeletaseme juures endiselt oluline. Iga õppeühiku alguses toodud rütmisalmid lisavad materjalile mängulisust, kuid samas panustavad ka oluliste keelendite ja keelestruktuuride meeldejätmisele ning võimalikult täpsele hääldamisele ja intonatsioonidele. Nii õpetajale kui ka õpilasele kindlasti meeldib see, et paljude kõnelemisülesannete juures on toodud ka lindistatud näited sellest, kuidas ülesannet täitma peaks – tänu sellele suunab õpilane kogu energia ülesande täitmisele, mitte selle tõlgendamisele. Samas panustab õpik ka iseseisva keeleõppija kujunemisele – mitmete ülesannete puhul peavad õpilased helisalvestiste abil ise oma vastuste õigsust kontrollima.

Kuulamisülesanded on mitmekesised ja pakuvad õpilastele palju vaheldust: „kuula ja korda”, „kuula ja vali välja/ arva ära”, „kuula ja täida lüngad”, „kuula ja paranda vead”, „kuula ja vasta küsimustele”, „kuula ja võta kokku”, „kuula ja kontrolli” jne. Kuulamisülesandeid leidub ka töövihikus ning olemuselt on need just sellised, kus õpilane peab rohkem süvenema ning rohkem iseseisvat tööd tegema. Oluline on ka see, et CD'l olevad materjalid pakuvad autentseid keelenäiteid ja hääldusmudeleid, kuna neid loevad inglise keelt emakeelena kõnelevad inimesed. Üheks puuduseks on ehk asjaolu, et päris autentset kõnet keeleõppija siiski kuulata ei saa – helisalvestised põhinevad eelnevalt kirjutatud tekstil. Samas põhinevad praktiliselt kõigi keeleõpikute kuulamisülesanded valdavalt just sellistel, eelnevalt kirjutatud tekstidel ja dialoogidel, kuna lõppkokkuvõttes on nende kasutegur suurem, seda eriti madalama keeleoskustaseme puhul. Päris autentset kõnet saavad õpilased ilma vaevata kuulata ka väljaspool keeletundi. Asjaolu, et õppekomplekti *I Love English* kuulamistekste loevad ette ainult natiivsed kõnelejad võib muidugi ka puuduseks pidada, sest õpilastel on oluline kokku puutuda erinevate aktsentidega – reaalses elus on suurem tõenäosus, et keeleõppija peab suhtlema inglise keeles just nende inimestega, kellele on inglise keel samuti võõrkeeleks. Samas tundub, et madalama keeletaseme puhul, nagu seda on A2, on kokkupuude korrektse keele ja hääldusmallidega siiski tähtsam, kuna õpilaste hääldus, intonatsioon ja suhtlusmallid on alles välja kujunemas ning korrektsed mudelid on seega esmatähtsad. Jällegi, tänapäeval saab õpilane erinevate aktsentide ja inglise keele variantidega ka väljaspool keeletundi kokku puutuda.

Nii sisu, vormi kui ka kvaliteedi poolest sobivad õppematerjalides kasutatud kuulamisharjutused 6. klassi õpilasele ning aitavad kaasa A 2.2 keeletasemele jõudmisele.

Lugemisoskuse arendamine

Riiklik õppekava ja Euroopa keeleõppe raamdokument sätestavad, et A 2.2 tasemele jõudnud keeleõppija (s.t. 6. klassi lõpetanud õpilane) loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost; lisaks suudab ta mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.

Õppekomplekt *I love English 4* pakub eelkõige autorite poolt kirjutatud tekste, dialooge ja rütmisalme, mis sisaldavad õppijatele nii tuttavat kui ka uut sõnavara ning lisaks ka taseme poolest sobivaid ja kasulikke lausemalle. Tekste on nii lühemaid kui ka pikemaid. Pääaegu kõiki tekste toetavad ka pilkupüüdvad illustratsioonid, mis aitavad teksti mõista ja materjali meelde jätta, lisaks on tööle piltidega suunatud ka lugemisega kaasnevad harjutused.

Peab märkima, et hea oleks näha õpikus rohkem autentseid tekste – just selliseid lühemaid ja lihtsaid tavatekste nagu reklaamid, ajakavad, teated jms, mida mainitakse Põhikooli riiklikus õppekavas. Samas on autorid õpiku koostamisel taoliste tekstidega arvestanud. Õpiku tekstid vastavad 6. klassi õpilaste huvidele ja teadmiste tasemele, laiendavad õpilaste silmaringi ning propageerivad õppekavas mainitud väärtusi nagu näiteks sallivus, viisakus ja lahkus. A 2 tasemele sobivad õpiku tekstid hästi ning loodetavasti saab B tasemele mõeldud õpikutes juba rohkem autentseid tekste näha, kuna need motiveerivad õpilasi ning valmistavad neid ette reaalseks keelekasutuseks igapäevaelus.

Õpiku *I Love English 4* lugemisülesanded on huvitavad ja mitmekesised; praktiliselt kõigi tekstidega kaasnevad nii lugemiseelsed, lugemisaegsed kui ka lugemisjärgsed harjutused. Lugemiseelseteks harjutusteks on tihti arutelu, mille käigus saab õpilaste eelnevaid teadmisi aktiveerida ja mitmesugused kuulamis- ja sõnavaraülesanded, mis loovad baasi lugemiseks. Lugemisaegsed harjutused hõlmavad sõnade ja väljendite leidmist tekstist, küsimustele vastuste otsimist, õigete/valede väidete väljaselgitamist, väidete/lausete parandamist või lünkade täitmist teksti abil, piltide järjestamist või teksti ja piltide kokkusobitamist. Lugemisjärgsed ülesanded tähendavad teksti temaatika sidumist õppija enese kogemustega, kuid on ka hulgaliselt sõnavaraülesandeid, ümberjutustamise või kokkuvõtte sõnastamise ülesandeid. Lugemisjärgsete ülesannete puhul on eriti hästi näha, et õpiku autorid on arvestanud erinevate õpilastega: on keerulisemaid ja loomingulisemaid ülesandeid, mis pakuvad väljakutset andekamatele õpilastele, samas on piisavalt palju ülesandeid, millega saavad hästi hakkama ka nn „nõrgemad” õpilased. Didaktikuna saan kinnitada, et meetoodiliselt on erinevad ülesanded igati mõistlikult järjestatud, samm-sammult andes õpilastele rohkem vabadust ning pakkudes üha rohkem väljakutset. Hea on ka see, et suure hulga tekste saab õppija lisaks lugemisele ka kuulata, mis aitab luua seoseid sõnade kirja- ja häälduse vahel – see on tähtis, kuna inglise keel ei ole foneetiline keel ning kirja- ja häälduse meeldejäätmine võib õppijale keeruliseks osutuda.

Nagu olen ka õpiku *I Love English 3* puhul rõhutanud, üks kasulik õpioskus, mida õpik *I Love English* pidevalt esile toob ja arendab on tundmatute sõnade ja väljendite tähenduste tuletamine või oletamine konteksti abil. Õpik ei paku tekstijärgselt standardseid tõlkeid (iga õppeühiku sõnavara on toodud hoopis õpiku lõpus) – teksti järel on toodud ingliskeelsed fraasid ja nende eestikeelsed vasted, mida õpilane peab omavahel kokku sobitama. Kiiduväärt algatus on ka see, et enamasti üritavad autorid just fraase, mitte üksikuid sõnu välja tuua, sest just fraaside/ väljendite meeldejäätmine on keeleõppijale kasulik.

Ülaltoodud tähelepanekute põhjal võib öelda, et käesolev õppekomplekt pakub hulgaliselt häid lugemisega seotud ülesandeid, et keeleõppijad jõuaksid A 2.2 tasemele.

Kirjutamisoskuse arendamine

Teises kooliastmes muutub lisaks kõnelemisoskusele ja retseptiivsetele osaoskustele tähtsaks ka kirjutamisoskus, mis eeldab õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatilist arendamist. Kuuenda klassi lõpuks peab õppija oskama kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast ning koostama lihtsaid isiklikke kirju. Kirjutamise käigus peab keeleõppija oskama kasutada lihtsamaid sidesõnu (*aga, sest, et* jt.) ja rakendada õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia ja kirjavahemärgid).

Paljud õpiku ülesanded on seotud lünkade täitmise või lausete lõpetamisega, kus õppijad saavad kasutada õpitud sõnavara ja keelestruktuure. Samuti on võimalike kirjutamisülesannetena pakutud küsimustele vastamist, lühikokkuvõtete kirjutamist, etteantud väljendite tõlkimist ja nende kasutamist lausetes. Meeldis see, et õpiku autorid ei märgi nende ülesannete juures ära, kas neid peab täitma suuliselt või kirjalikult – kuna õpetaja tunneb oma õpilasi kõige paremini, saab ta ise otsustada, kas antud hetkel oleks tema õpilastel kasulikum ülesannet kirjalikult täita või piisab ka suuliselt antud vastustest. Suurem osa kirjutamisülesannetest on koondatud töövihikusse, kus pakutakse hulgaliselt mitmekesiseid harjutusi. Aktiivselt tegeldakse õigekirjaga; lisaks tavapärastele kopeerimisülesannetele (nt „vali ja kirjuta sobivad sõnad sõnapangast”, „täida lüngad”, „lõpetada laused”, „koosta laused järjestades sõnu” jne) pakuvad autorid üsna palju mängulisemaid ülesandeid, nagu näiteks „kirjuta sõna sisse puuduolevad tähed”, „moodusta sõnad tähedest”, „rühmita sõnad”, „kirjuta tulpa teatud häälikuid sisaldavad sõnad” ja muidugi ka kõikvõimalikud mõistatused ja ristsõnad, mis teevad laste jaoks keeleõppimise huvitavamaks ning tõstavad õpimotivatsiooni. Loovkirjutamise puhul pakuvad õpik ja töövihik hulgaliselt mudeleid ja suuniseid, mille abil palutakse õppijail iseseisvalt koostada küsimusi ja vastata nendele, koostada enda kohta käivaid lauseid ja lühikesi jutustusi (pikkuseks umbes kaheksa lauset), koostada erinevaid lühiteateid ja kirju, vormistada kutseid ja kaarte. Reeglina saab keeleõppija loovkirjutamise käigus seostada õppeühiku teemat tema enda igapäevaelu ja kogemustega. Nagu Põhikooli riiklik õppekava ette näeb, pööratakse tähelepanu lihtsamate sidesõnade ja kirjavahemärkide kasutamisele. Jällegi on tähtsal kohal ka visuaalne pool: sõnu või lauseid sobitatakse kokku etteantud piltidega või jooniste elementidega, kirjeldatakse etteantud illustratsioone ning enda joonistatud pilte ja skeeme. Visuaalse materjali kasutamine teeb kirjutamise laste jaoks

huvitavamaks, õppimise tõhusamaks, arendab õpilaste loovust ning teeb visuaalsete õppijate jaoks õpitegevuse eriti sobivaks.

Uue sõnavara ja keelestruktuuride omandamisel on tähtsal kohal kõikvõimalikud tõlkeharjutused, eelkõige lausete tõlkimine eesti keelest inglise keelde. Eesti autorite loodud õppematerjali suureks eeliseks on see, et võimalikult huvitavad ja kasulikud tõlkeharjutused on töövihikus juba olemas – keeleõpetaja ei pea ise kulutama aega tõlkelausete koostamisele ja töölehtede paljundamisele.

Ülaltoodu põhjal on näha, et õppekomplekt *I Love English 4* järjepidevalt arendab õppijate kirjutamisoskust, pöörates tähelepanu nii õigekirjaoskusele kui ka loovkirjutamisele. Järelikult peaksid õpilased ka kirjutamisoskuse osas riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusteni jõudma.

Sõnavara õpetamine

Sõnavara õpetamisel lähtuvad õpiku autorid põhimõttest, et inglise keelt õpitakse emakeele baasil. Sõnade õpetamisel kasutatakse eesti- ja inglise-keelsete sõnade ja väljendite sobitamist ning lausete tõlkimist inglise keelde. Lisaks luuakse seoseid piltide ja sõnade vahel, mis sobib hästi visuaalsetele õppijatele. Õppekomplektis pakutakse palju mänguelemendiga ülesandeid, mis tõstavad õpilaste õpimotivatsiooni, kuid samas on kasulikud sõnavara omandamisel; eriti palju on selliseid ülesandeid töövihikus. Keeleõppijad saavad võimaluse koostada pikema sõna tähtedest lühemaid sõnu, valida sõnaloendist sobimatuid sõnu, lahendada kõikvõimalikke mõistatusi ja ristsõnu. Väga huvitavad ja kasulikud on erinevad sõnade järjestamise/liigitamise ülesanded, kus kriteeriumiks on näiteks sõna tähendus, hääldus või rõhuasetus; palutakse ka sünonüüme/ antonüüme kokku sobitada. Mitmed ülesanded eeldavad ka selliste lausete moodustamist, mis sisaldaks uut sõnavara. Järjepidevalt pakutakse sõnatuletusülesandeid. Taoline aktiivne töö sõnavaraga hõlbustab sõnavara omandamist. Üldkokkuvõttes on sõnavara ülesanded mitmekesised ja huvitavad ning, mis on peamine, uued sõnad ja väljendid pannakse konteksti ning seostatakse õpilase 'minaga'. Pealegi on õppekomplektis pakutav sõnavara kaasaegne ja laialdane ning sobib kokku õppijate vajaduste ja huvidega.

Õppekomplekti *I Love English* heaks omaduseks on ka printsibiist „Kordamine on tarkuse ema” kinnipidamine: uue sõnavara kasutamist harjutatakse nii õpiku kui ka töövihiku ülesannete abil; iga viienda õppeühiku kordamisosa harjutused aitavad samuti sõnavara kinnistumisele kaasa.

Grammatika õpetamine

Nagu riiklik õppekava ette näeb, ei ole grammatika õppimine eesmärk omaette, vaid seda õpitakse kontekstis, seostatult erinevate teemade ja osaoskustega. Grammatikat esitatakse õppekomplektis süstemaatiliselt, lühikeste eestikeelsete selgitustega, vajadusel illustreerides tabelite ja skeemidega. Lihtsamate keelestruktuuride puhul kasutatakse ka induktiivset meetodit, kus õppija peab näidete põhjal ise reeglit tuletama; aeg-ajalt täidavad keeleõppijad ka tabeleid, mille abil saavad teatud keelestruktuuriga seotud teadmistes süsteemi luua. Kompaktne kokkuvõte õpitud keelestruktuuridest on toodud ka töövihikus, igas viiendas õppeühikus.

Grammatikareegli tutvustusele järgnevad harjutused: reeglina alustatakse lihtsamatest harjutustest, kus peab teatud struktuuri ära tundma, fraase ja lauseid kopeerima või näiteks joonistega kokku sobitama. Seejärel pakutakse õppijatele valikvastustega või lünkadega ülesandeid ning alles siis saavad nad võimaluse vastavaid keelendeid ise moodustada ning kontekstis kasutada. Uusi keelestruktuure kasutatakse nii kõnes kui kirjas ning üritatakse siduda õppeühiku temaatikaga, pakkudes rohkelt kommunikatiivseid grammatikaharjutusi. Seega võib väita, et õppekomplektis *I Love English 4* toimub grammatika õpetamine teemadega ja osaoskustega seostatult, täpselt nii nagu Põhikooli riiklik õppekava ette näeb.

Üldist õppekomplekti kohta

Õppematerjali koostamisel on autorid lähtunud õppijast – tema huvidest ja suhtluseesmärkidest, valmistades teda ette reaalseks keele kasutamise situatsioonideks. Kasutatakse aktiivõppevorme (paaris- ja rühmatöö), soodustatakse õppija aktiivset osalust õppes. Arvestades õppija vanust pakutakse mitmekesiseid, suhteliselt lühikesi ülesandeid, mis arendavad loovust ja annavad võimalusi suhelda, tegutseda ja liikuda; ka mängulisi ülesandeid leidub igas õppeühikus mitmeid. Lisaks sellele sisaldab õppekomplekt rohkelt atraktiivseid illustratsioone ja kuulamisharjutusi, seega sobib see võrdselt hästi erinevate õpistiilidega õppijatele.

Eesti autorite loodud õppekomplekt on välja töötatud arvestades Eesti õpilaste huve ja vajadusi ning lähtudes riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest. Emakeele kasutamine grammatika reeglite seletamisel ja sõnade/väljendite tõlkimisel hõlbustab õpilaste tööd ning võimaldab nendel suunata energia ülesannete täitmisele ja õppimisele, mitte üksnes uute sõnade ja väljendite sõnaraamatu abil tõlkimisele. Eesti kontekstiga seotud teemad, pildimaterjal ja sõnavara suure tõenäosusega muudavad

õppematerjali õpilaste jaoks aktuaalsemaks ja huvitavamaks, tõstes omakorda õpilaste õpimotivatsiooni.

Kokkuvõte

Õppekomplekt *I Love English 4* võimaldab õpilasel arendada kõiki osaoskusi integreeritult, samaaegselt laiendades sõnavara ja süstemaatiliselt omandades keelestruktuure. Õppematerjal on kirjutatud korrektset inglise keeles ning käsitleb mitmekesiseid 6. klassi õpilasele huvi pakkuvaid teemasid sihtgrupile sobivas vormis ja viisil. Õppekomplekti sisu annab võimaluse Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud väärtushinnangute ja üldpädevuste kujundamiseks, võimaldab ka erinevate ainevaldkondade lõimumist ja sisaldab põhikooli õppekava läbivaid teemasid. Õppematerjal arvestab Euroopa keeleõppe raamdokumendis sätestatud keeleoskuse tasemetega ning võimaldab õppijal jõuda ettenähtud A 2.2 keeleoskuse tasemele.

Ülle Kurmi ja Ene Sooleppa õppekomplekt *I Love English 4* vastab Põhikooli riiklikule õppekavale ning sobib inglise keele A-võõrkeelena õpetamiseks üldhariduskooli 6. klassis.

Natalja Zagura

inglise filoloogia osakonna didaktik, Tartu Ülikool

6. august 2015